

ה"ת 10036/12/14 - רועי שרפי, מדינת ישראל נגד מדינת ישראל, רועי שרפי, בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ה"ת 10036-12-14 שרפי נ' משטרת ישראל

ה"ת 37403-12-14 מדינת ישראל נ' שרפי

תיק חיצוני:

בפני כב' השופט ד"ר שאול אבינור

ה"ת 10036-12-14

רועי שרפי

מבקש

נגד

מדינת ישראל

משיבה

ה"ת 37403-12-14

מדינת ישראל

מבקשת

נגד

1. רועי שרפי

משיבים

2. בנק דיסקונט לישראל בע"מ

החלטה

לפניי שתי בקשות:

1.

האחת (ה"ת 10036-12-14) - בקשת המבקש להשיב לו את רכבו, מסוג קרייזלר גרנד שירוקי מ.ר. 92-089-69 (להלן - הרכב), אשר נתפס על ידי המשיבה.

השנייה (ה"ת 37403-12-14) - בקשת המשיבה ליתן צו למכירת הרכב לפי הוראות סעיף 38 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן - הפסד"פ). בבקשה זו המשיבים הם המבקש ובנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - הבנק). יש לציין כי הרכב משועבד לבנק לצורך הבטחת חובות המבקש ואשתו.

רקע כללי:

א.

2. נגד המשיב הוגש כתב אישום בבית משפט זה (ת.פ. 8120-10-14; להלן - התיק העיקרי). עובדות כתב האישום עניינן בעבירות של החזקה, גידול וסחר בסמים מסוכנים מסוג קנבוס וחשיש, בניגוד להוראות פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן - פקודת הסמים

המסוכנים).

3. כתב האישום אוזח 12 אישומים. על פי עובדות האישום הראשון, הנאשם החזיק בדירתו סמים מסוכנים, מסוג קנבוס וחשיש, במשקל כולל של כ-118 גרם נטו, שלא לצריכתו העצמית. כמו כן גידל הנאשם שני שתילי קנבוס, במעבדת סמים אותה החזיק על גג הדירה. על פי עובדות יתר האישומים, המבקש מכר סמים מסוג קנבוס וחשיש, לאנשים שונים, בהזדמנויות שונות ורבות. בסיפא לכתב האישום נכללה בקשה, בה צוין כי בהתאם להוראות פקודת הסמים המסוכנים תבקש המשיבה מבית המשפט לקבוע כי המבקש הינו סוחר סמים ולהורות על חילוט הרכב.

4. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה להארכת תקופת מעצרו של המבקש, עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו (מ"ת 8149-10-14). כפי שנמסר במהלך הדיון לפניי, במסגרת הדיון בבקשה זו ניתנה הסכמה מטעם המבקש לקיומן של ראיות לכאורה להוכחת עובדות כתב האישום. עם זאת, בסופו של יום שוחרר המבקש בערובה ובתנאים, שכללו בין השאר "מעצר בית" מלא.

5. המבקש הגיש, כאמור, בקשה להשבת הרכב התפוס. בבקשה נטען כי המבקש נשוי ואב לשלושה ילדים, והרכב דנא משמש את אשתו לצרכים יומיומיים. מדובר ברכב משומש, אשר נרכש ממר אפרים טחן בעבור סך של 110,000 ₪. המבקש מימן את רכישת הרכב מכספים שקיבל ממכירת רכבו הקודם למר אלכסנדר ליגון (בסך של 47,000 ₪) ומהלוואה שנטלו המבקש ואשתו מחברת מימון (על סך של 70,000 ₪). לביסוס טענותיו צירף המבקש מספר מסמכים, הכוללים תצהירים של מר טחן ומר ליגון ומסמכים מחברת המימון והבנק. במהלך הדיון גם הוצגה חוות דעת שמאית בעניין שווי השוק של הרכב, המעריכה אותו בסך של כ-116,000 ₪.

6. ב"כ המשיבה הסכים, בתגובתו, לקבלת הבקשה, בכפוף לתנאים המקובלים בכגון דא, כלהלן:

1. מבלי להיכנס לגופן ופרטיהן של טענות הבקשה, תסכים המאשימה להשבת הרכב לידי המבקש ואשתו בכפוף ל:

1.1 הפקדת ערבון מזומן או ערבות בנקאית בסכום שלא יפחת מ-40% מערכו של הרכב. ערך הרכב ע"פ מחירון מוכר ומקובל.

1.2 רישום עיקול במשרד הרישוי לטובת המדינה - איסור דיספוזיציה.

1.3 שעבוד הרכב לטובת המדינה.

1.4 ערבות עצמית וערבות צד ג' בגובה ערך 100% של הרכב, בהתאם להחלטת ביהמ"ש בגורל הרכב.

1.5 הוצאת פוליסת ביטוח מקיפה לרכב לכל מקרה של נזק, אובדן או גניבה. המוטב הוא המדינה... (ר' תגובת ב"כ המשיבה מיום 3.12.14).

7. ואולם, בשלב מאוחר יותר הגיש ב"כ המשיבה תגובה מתוקנת. בתגובה זו צוין כי המשיבה חוזרת בה מהסכמתה הנ"ל ומתנגדת להשבת הרכב למבקש. בנוסף, בהמשך הדברים הגישה המשיבה את הבקשה מטעמה, בה כאמור עתרה להורות על מכירת הרכב.

8. בבקשת המשיבה נטען כי הרכב הינו רכב יוקרה בעל שווי רב, שנתפס נוכח הצהרת המשיבה כי היא תבקש בעתיד לחלוט, אם הנאשם יורשע בדינו ויוכרז כסוחר סמים. עוד נטען, מחד גיסא, כי אם

יושאר הרכב במצבו, בידי המשיבה, עד תום ההליכים המשפטיים, הוא ייאבד חלק ניכר משווי. מאידך גיסא, גם אם יושב הרכב לידי המשיב בתנאים, הרי שחלוף הזמן יגרום לכך שכל שהוא יחולט בעתיד שווי החילוט יהא נמוך משמעותית משווי הרכב כיום. בנסיבות אלה, כך לשיטת המשיבה, מדובר בנכס שהוא פסיד ומכירתו כיום תמנע פגיעה עתידית במי מהצדדים.

9. בהקשר זה ביקשה המשיבה, בבקשתה, להביא לידיעת בית המשפט כי בחודש מרץ ש"ז הוקמה יחידת חילוט באפוטרופוס הכללי, שאחד מתפקידיה הוא לדאוג לניהול תקין של נכסים שנתפסו, לצורך שמירה על ערכם (להלן - יחידת החילוט). מימוש כלי רכב נעשה באמצעות פרסום מכרזים משותפים, בין יחידת החילוט של משטרת ישראל ובין מנהל הרכב הממשלתי במשרד האוצר, והכסף המתקבל ממימוש הרכוש מופקד ומושקע על ידי יחידת ההשקעות של האפוטרופוס הכללי, על מנת להבטיח שמירה על ערכו. כיום מצויים אפוא, בידיה של המבקשת, הכלים המקצועיים הנחוצים לצורך טיפול הולם ברכוש תפוס, לרבות מכירת כלי רכב תפוסים, ועל רקע זה התבקשה בקשת המבקשת. בנסיבות אלה יש מקום, כך לשיטת המשיבה, ליתן צו למכירת הרכב.

10. עוד יש לציין כי תגובת הבנק, כפי שהועברה לבית המשפט על ידי ב"כ המשיבה, אינה נוקטת עמדה בבקשה. הבנק אינו מתנגד למכירת הרכב, אך מבקש כי ככל שבית המשפט יורה על מכירה, הוא יורה על העברת חלק התמורה לבנק, שהינו נושה מובטח, בשיעור של סכום חובות המשיב ואשתו לבנק.

ב. עיקר טיעוני ב"כ הצדדים:

11. הדיון בבקשה התקיים לפניי אתמול. ב"כ המבקש חזר על טיעוני בקשתו והדגיש כי מדובר במבקש נעדר כל עבר פלילי, שהינו אדם נורמטיבי העובד לפרנסתו ולפרנסת משפחתו. בנסיבות אלה, וכאשר מדובר בכלי רכב משומש שאינו יקר במיוחד, אין לגישתו מקום להקיש לענייננו מהפסיקה אליה הפנה ב"כ המשיבה (בש"פ 10015/07 **אביטל נ' מדינת ישראל** (31.12.2007) (להלן - עניין **אביטל**); רע"פ 7600/08 **אברם נ' מדינת ישראל** (7.4.2009) (להלן - עניין **אברם**)). פסיקה זו עניינה במקרים בהם דובר בעבירות חמורות בהרבה ובהיקף ניכר, בניגוד להוראות חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000, וחוק מאבק בארגוני פשיעה, תשס"ג-2003.

12. ב"כ המבקש הדגיש במיוחד את נסיבות עניין **אביטל**, בו הורה בית המשפט קמא על מכירתם של שני כלי רכב. בעניין **אביטל** דובר בעבירות חמורות במיוחד, בעניינו של נאשם שהואשם בהיותו ראש ארגון פשיעה, וכן בשני כלי רכב חדשים ויוקרתיים, כך שאין כל דמיון בינו לבין המקרה שלפנינו. זאת ועוד: הוראות סעיף 38 לפסד"פ, עליהן מבקשת המבקשת להסתמך בעניין דנא, אינן מתאימות למקרה דנא. מדובר בהוראות המסמיכות את בית המשפט ליתן צו מכירה בעניין חפץ תפוס שהינו "בעל חיים או מצרך העלול להתקלקל", אשר אינן עוסקות במכירת רכב תפוס.

13. לשיטת ב"כ המבקש, הדרך להחלטת בית המשפט בתיק העיקרי בדבר חילוטו של הרכב עודנה ארוכה. הנאשם טרם הורשע, וניסיון המאשימה להיתלות בהסכמה שניתנה לקיומן של ראיות לכאורה, במסגרת בקשת המעצר עד תום ההליכים המשפטיים, אינו במקומו. לא זו בלבד שאין לגזור מהסכמה זו הסכמה למכירת הרכב התפוס, אלא שבעצם קבלת הטענה יהיה כדי להרתיע נאשמים מלהגיע להסכמות כלשהן במסגרת דיוני מעצר. זאת ועוד: גם אם יורשע הנאשם, אין זה ודאי שתתקבל בקשת

המשיבה להכריז עליו כסוחר סמים; ואף אם תתקבל בקשה זו, אין זה ודאי שבית המשפט יורה על חילוטו של הרכב.

14. לשיטת ב"כ המבקש, בנסיבות אלה - וכאשר הרכב נדרש לאשת המבקש לצורך הטיפול בילדים - מאזן הנוחות נוטה בבירור לטובת המבקש. יתר על כן, לא זו בלבד שטענות המשיבה בעניין ירידת ערכו של הרכב אינן מבוססות, אלא שמכירת הרכב בדרך של מכרז תביא להפחתת התמורה שתתקבל ממנו בשיעור של 30% לפחות. ב"כ המבקש הוסיף ומתח ביקורת על התנהלות המשיבה שבתחילה הסכימה לבקשת המבקש, כמנהגה בכגון דא, אך לאחר מכן חזרה בה במפתיע מתוך ניסיון ליצור תקדים משפטי חדש.

15. ב"כ המשיבה הבהיר בטיעונו, כי התגובה הראשונה מטעם המשיבה ניתנה בטעות, אשר תוקנה במהירות כך שלא נגרם למבקש כל נזק. ב"כ המשיבה הדגיש את חומרת האישומים בהם הואשם המבקש, הכוללים עשרות מקרים של סחר בסמים מסוכנים, כמו גם את החזקה שבדין באשר למקור רכוש שנתפס אצל סוחר סמים (ר' בהוראות סעיף 31(6)(א)(ב) לפקודת הסמים המסוכנים). בנסיבות אלה, גם אם תמורת הרכב ניתנה ממכירת רכב קודם, חזקה-לכאורה היא כי מקורה הוא בעבירה, והמבקש יתקשה בהפרכת החזקה.

16. ב"כ המשיבה ער כמובן לכך שעניין **אביטל** עוסק בעבירות חמורות בהרבה מאלה שבענייננו, אך ביקש להפנות לפסקה 10 להחלטה באותו עניין, בה נקבע כי אין מקום להחיל מבחנים מהותיים שונים לסעד זמני שנועד להבטחת חילוט רכוש בעבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים בהשוואה לעבירות לפי חוק איסור הלבנת הון או חוק מאבק בארגוני פשיעה. עם זאת יש להעיר, כי מדובר בקביעה על רקע טענת הסניגור דשם, שטען כי בית המשפט קמא טעה עת קבע כי יש לפרש את הוראות החוקים הנ"ל באופן מחמיר יותר כלפי הנאשם מההוראות המקבילות שבפקודת הסמים המסוכנים (ר' בעניין **אביטל**, בפסקה 3 להחלטה).

17. ב"כ המשיבה חזר על הטיעון, שבבקשת המשיבה, בדבר הקמת יחידת החילוט. ב"כ המשיבה הודה, בהגנותו, כי הוא אינו יודע כיצד ובעבור איזה מחיר יימכר הרכב על ידי יחידת החילוט, אך הדגיש כי היחידה הוקמה במטרה לשמור על ערכם של נכסים תפוסים, שחילוטם מתבקש. מכאן, שהמבקש לא יצא ניזוק אם, בסופו של יום, בקשת החילוט לא תתקבל, שכן תמורת המכירה תושקע בהשקעה הולמת, נושאת תשואה. עוד ציין ב"כ המשיבה כי הבקשה להסתמך על הוראות סעיף 38 לפסד"פ היא אמנם בקשה תקדימית, אך לשיטתו היא ראויה ומתחייבת בנסיבות העניין.

ג. דין והכרעה:

18. הוראות החילוט שבפרק ה' לפקודת הסמים המסוכנים נחקקו כבר לפני שנים ארוכות, ומזה תקופה ממושכת נוהגת המשיבה לתפוס רכוש, לרבות כלי רכב, במסגרת חקירות בחשד לביצוען של עבירות של סחר בסמים מסוכנים; כל זאת מתוך מגמה להגיש - ככל שיוגשו כתבי אישום - בקשות לחילוט הרכוש. תפיסת הרכוש במקרים אלה נעשית אפוא לצורך הבטחת חילוטו, דהיינו: לשם הבטחת האפשרות כי במסגרת גזירת עונשם של החשודים, ככל שיוגש נגדם כתב אישום והם יורשעו בדינם, ניתן יהיה לעתור לחילוט הרכוש שנתפס (לניתוח תכליות התפיסה השונות ר' בש"פ 342/06 **חב' לרגו עבודות עפר בע"מ נ' מדינת ישראל** (12.3.2006)).

19. לא למותר לשוב ולהזכיר כאן מושכלות יסוד במשפטנו, שלפיהן גם כאשר מוגש כתב אישום הנאשם הינו בחזקת חף מפשע בטרם הרשעתו וממילא לא ניתן להעניש אותו בדרך כלשהי בטרם הרשעתו. האמצעים שניתן לנקוט נגד נאשם שטרם הורשע, בכל הקשור לתפיסת רכוש לצרכי חילוט, הם אפוא רק אמצעים שנועדו למנוע אפשרות של התחמקות מעונש החילוט; ואף באמצעים אלה יש לנקוט בדרך מתונה, תוך פגיעה מינימלית בזכויות הקניין של הנאשם שטרם הורשע. אכן, חזקת החפות אינה בבחינת סיסמא ריקה מתוכן אופרטיבי, אלא יש בה כדי לבטא עקרונות יסוד של שלטון החוק; ומכאן גם הזהירות הנדרשת בכל הכרוך בפגיעה בזכויותיו של מי שטרם הורשע בדינו.
20. על רקע עקרונות אלה ותכלית התפיסה, כאשר מדובר בתפיסת כלי רכב בגין עבירות לפי הוראות פקודת הסמים המסוכנים, אין תמה אפוא כי מדיניות העקבית של הפסיקה, בכל הערכאות, היא להורות על השבת כלי רכב תפוסים לנאשמים, והכל בכפוף לתנאים אשר יאפשרו את חילוט כלי הרכב ככל שבסופו של ההליך העיקרי כך יוחלט. מדיניות זו מבוססת על האיזון הראוי בין האינטרס הציבורי להבטיח את אפשרות ביצוע חילוט הרכב - ככל שהנאשם יורשע בדינו ובית המשפט יורה על חילוט הרכב - לבין השאיפה לפגוע במידה המינימלית ההכרחית בלבד בזכויות קניינו של מי שטרם הורשע בדבר עבירה, זכויות שההגנה עליהן מעוגנת בהוראות חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו (ר' בש"פ 7715/97 חג'ג' נ' מדינת ישראל, פ"ד נב (1) 14 (1998). ר' גם, למשל, את החלטות בית המשפט המחוזי הבאות: ע"ח (ת"א) 42077-07-11 בודסוב נ' מדינת ישראל (27.7.2011), ולאחרונה מ"ת (ת"א) 35864-07-14 סויסה נ' מדינת ישראל (10.10.2014)).
21. המקרה שלפניי אינו יוצא דופן בחומרתו ואין בו כדי להצדיק סטייה ממדיניות הפסיקה העקבית, בוודאי שלא בדרך של מתן הוראות למכירת הרכב, מכמה טעמים מצטברים:
- ראשית**, טוב ויפה עשתה המשיבה בהקמת יחידת החילוט, שהרי כשהמדינה תופסת נכס פשיטא כי מוטלת עליה החובה לדאוג לשימור ערכו (ר' למשל בעניין **אברם**, בפסקה 15 לפסק הדין). יחד עם זאת, עיקר הרציונל העומד ביסודן של ההחלטות לשחרור כלי רכב שנתפסו אינו נעוץ בחשש לפגיעה בערך כלי הרכב אלא באיזון האינטרסים, המתבקש בנסיבות העניין, ובמגמה להקטין, ככל האפשר, את הפגיעה בקניינו של נאשם שטרם הורשע בדינו. מכאן, שאין בהקמת יחידת החילוט משום סיבה מספקת לסטייה מהנחיות ההלכה הפסוקה בכגון דא.
- שנית**, לא הונחה לפניי תשתית עובדתית לביסוס הטענה כי מכירת הרכב על ידי יחידת החילוט אמנם תביא לשמירה על ערך החילוט. לא הוצג לפניי מידע כלשהו באשר למחיר שיידרש מהקונה, או אפילו התחייבות למכירה בטווח מחירים. בנסיבות אלה, טענת ב"כ המבקש כי מכירת הרכב במכרז תביא לפגיעה ממשית במחירו לא נסתרה, כאשר כמעט אין צריך לומר שפגיעה כאמור בשלב זה עולה כדי ענישה בטרם הרשעה.
22. עוד יש להעיר, כי רק בדוחק ניתן לראות את הוראות סעיף 38 לפסד"פ - שעליהן ביקשה המשיבה להסתמך, ואשר עניין הוא כאמור במתן צו מכירה לגבי "בעל חיים או מצרך העלול להתקלקל" - כמסגרת הנורמטיבית המתאימה לבקשה להורות על מכירת כלי רכב שנתפס. כלי רכב עשוי אמנם להתקלקל, אך הגדרת כלי רכב כ"מצרך העלול להתקלקל" היא פרשנות דחוקה, בפרט כשבפלילים אין מקום לנקוט בדרך של פרשנות מרחיבה.
23. אכן, דומה כי הוראות סעיף 38 הנ"ל מדגימות את הארכאיות של הוראות הפסד"פ, שהינה דבר

חקיקה מיושן מימי המנדט הבריטי. על פני הדברים, נוסח הוראות הפסד"פ אינו מתאים לנסיבות החיים - ולנסיבות התיקים - דהיום. לפיכך, בפרט נוכח שכיחותן הרבה של בקשות בעניין תפיסתם של כלי רכב, מן הראוי הוא כי נושא זה יוסדר בדבר חקיקה באופן ספציפי, שיטתי ומפורט, לרבות בכל הקשור לתפיסה זמנית עד לתום ההליכים המשפטיים. ואולם, עניין זה הוא עניין למחוקק לענות בו.

24. אשר על כן - בהתאם למדיניות הפסיקה ובהתחשב בנסיבות הספציפיות של המקרה דנא - אני דוחה בזה את בקשת המשיבה, מקבל את בקשת המבקש ומורה על השבתו של הרכב לידי המבקש; כל זאת בכפוף לקיומם של תנאים, שמטרתם להבטיח את חילוט הרכב ככל שכך יוחלט במסגרת ההליך העיקרי, כלהלן:

- (א) הפקדת סכום של 35,000 ₪, במזומן או בערבות בנקאית, בקופת בית המשפט.
- (ב) התחייבות עצמית על סך של 116,000 ₪. תנאי ההתחייבות יהיו לקיום תנאי שחרור הרכב, כאמור בהחלטה זו, וכן להתחייבות המבקש להימנע מלהעביר את הבעלות או החזקה ברכב לאחר; והכל עד תום ההליכים בתיק העיקרי.
- (ג) ערבות צד ג', של ערב להנחת דעת המזכירות, על סך של 116,000 ₪. הערבות תהא לקיום תנאי שחרור הרכב, כאמור בהחלטה זו, לרבות התחייבות המבקש להימנע מלהעביר את הבעלות או החזקה ברכב לאחר; והכל עד תום ההליכים בתיק העיקרי.
- (ד) רישום עיקול במשרד הרישוי לטובת המדינה האוסר כל דיספוזיציה ברכב עד תום ההליכים בתיק העיקרי.
- (ה) הוצאת פוליסת ביטוח מקיף לרכב, על סך של 116,000 ₪, שתכסה כל מקרה של נזק, אובדן או גניבה, בה תירשם המדינה מוטב.

25. השבת הרכב למבקש, בכפוף לקיום כל התנאים הנ"ל, תיעשה לא לפני יום 29.12.14.

המזכירות תעביר העתק החלטה זו לב"כ הצדדים, בפקסימיליה.

ניתנה היום, יום שני ל' כסלו תשע"ה, 22 דצמבר 2014, בהיעדר הצדדים.